

ni. Mislim, da bi regionalna geografija morala dajati jasne, zanimive in aktualne vsebine ob predhodnem dobrem poznavanju regij, večjih in manjših enot (odnosno ob znanju klasične regionalne geografije kot osnove). Potem pa lahko dosegamo zaželjene cilje. Ti so: učence navajamo na kompleksno gledanje, regionalni pristop, geografsko mišljenje in razumevanje sodobnega sveta. Pri tem gre za razumevanje medsebojnega odnosa med prirodnimi in družbenimi elementi.

Zdi se, da je pomanjkanje regionalne geografije v programih srednjega izobraževanja velika škoda za bodoče generacije. Vemo, da izgublamo število učnih ur, da je mnogokje geografija zastopana le v prvem letniku. Vprašanje je, kaj pridobijo učenci ob tako skrčeni vsebini. Skromno znanje ob končani srednji šoli je res vprašljivo in problematično!

Vrišer, I.: Razmišljanja o geografiji, Geogr. vestnik, Ljubljana, 1979.

Gams, I.: regionalna geografija - vrh ali anahronizem geografije, Geogr. obzornik, Ljubljana, 1977.

Gams, I.: Regionalna geografija v sistemu geografskih znanosti, Dela 4, Ljubljana, 1987.

Ferjan, T.: Sodobni vidiki obravnave regionalne geografije v šoli, Dela 4, Ljubljana, 1987.

Dumolard, P.: Region et regionalisation, L'espace géographique 2, Paris, 1975.

Small, I.: A modern dictionary of geography, London 1986.

Volkman, H.: Text book facilities for developing learners skills and abilities in geography, Abstracts of 26 th Congress, Sydney, 1988.

Klemenčič, M.: Sistematska teorija, pot k novi regionalni geografiji, Dela 4, Ljubljana, 1987.

Pak, M.: O sodobni regionalni geografiji, Dela 4, Lj, 1987.

Ilešič, S.: Pogledi na geografijo, Lj, 1979.

Medved, I.: O novi orientaciji geografije kot učnega predmeta, Geogr. obzornik, Ljubljana, 1973.

UDK 373.6 : 91

UDC 373.6 : 91

INOVACIJE PRI POUKU GEOGRAFIJE

Jurij Kunaver

Avtor prikaže probleme uporabe inovacij pri pouku geografije: kako priti do novosti in kako jih uporabiti pri vsakdanjem pedagoškem delu. Predstavi inovacije pri pouku geografije v polpretekli in današnji dobi.

"Noben koncept za šolo ni splošen in večno veljaven. Šola potrebuje konkretne napotke in rešitve in ne more čakati na teoretike, da se zedinejo o najboljši rešitvi, kajti vsaka ima določeno slabost. Zato se je treba zadovoljiti z nedodelanostjo konceptov, ker absolutnega ni" (Böhn, 1988).

"Čaka nas še veliko dela predno bomo v naše šole uvedli nekatere nove oblike in vsebine geografskega pouka, ki so drugod v praksi že precej časa. Trenutno pa imamo še vedno težave, kako navaditi prav vsakega učitelja na terensko delo" (Kunaver, 1989). "Če hočete od mene mnenje o zemljepisu v osnovni šoli, ga bom povedala v zvezi z učbeniki. To je kriminal iz česa se učijo naši otroci" (izjava občanke v TV anketi študentov geografije, november 1989).

Zgornje besede, ki so bile izrečene ali napisane v zvezi z geografskim poukom ob različnih priložnostih, izdajajo potrebo po stalnem izpopolnjevanju in izboljševanju našega dela. Stara resnica je, da je učbenik, ki je pravkar zagledal luč sveta prej ali slej obsojen na zastaranje ali vsaj na temeljito preno.

Razpravljanje o inovacijah pri pouku geografije prav v tem trenutku ni slučajno, čeprav tudi v preteklosti ni bilo malo pozivov za modernizacijo pouka geografije. Na to je opozarjal s svojim naslovom in vsebino tudi Zbornik 5. jugoslovanskega simpozija o pouku geografije iz leta 1980. Njegov uredniški odbor je taka prizadevanja imenoval posodabljanje pouka oziroma sistematično (in neprestano) vključevanje novih teoretičnih spoznanj in praktičnih izkušenj v pouk geografije.

Takrat so bile v ospredju zanimanja jugoslovanskih didaktikov teme kot naprimer reformiranje učnih načrtov geografije v skladu s splošno reformo šolstva in s težnjami ustave, integriranje in sinhroniziranje geografskih vsebin z vsebinami sorodnih, zlasti družboslovnih predmetov, razvijanje ustvarjalnega socialističnega patriotizma in internacionalizma jugoslovanskega samoupravitelja, zamenjava verbalnih učnih oblik z aktivnejšimi oblikami (Mrdenović), uporabnost znanstveno-raziskovalnih metod pri pouku geografije (Mastilo), mentorski pouk (Malčko), timska priprava in izvedba pouka (Bajić), aktivizacija in zainteresiranost učencev za pouk geografije (Raičković), intenzifikacija in racionalizacija pouka s pomočjo problemskega pouka (Popović), vzgojnoizobraževalni pomen muzejev za geografski pouk (M. Pak), kartografska pismenost (Mišković, Polić), avdio-vizualna sredstva (Milenkovski, Brazda, Subić, Brinovec), grafični pripomočki (Stavrevski, Marić), samostojno delo (Batev, Györe), posodabljanje učbenikov (Maljoku), geografska čitanka in literatura (Pavlović, Ferjan), terensko delo (Košak, Rudić), oblikovanje pojmov (Stepančić), specifične geografske vsebine za usmeritve (Rakičević) in geografski krožki (Rus).

Ta pregled jasno priča o prizadevanjih jugoslovanske didaktike geografije za sprotno vnašanje inovacij v šolo, kaže pa tudi slabosti kot so ponavljanje nekaterih že precej starih resnic, predvsem pa ni dovolj čutiti stika s podobnimi mednarodnimi prizadevanji. Avtorji redko citirajo tujo literaturo, v glavnem sovjetsko, o številnih didaktičnih člankih v zahodnoevropskih in drugih revijah pa ni sledu. Upravičeno je torej pričakovanje, da se bo v bodoče jugoslovanska didaktika bolj oplajala z mednarodnimi dosežki.

Besedo inovacije lahko uporabljamo pri uvajanju novih učnih oblik, učnih vsebin, učnih pripomočkov in drugih postopkov ter sredstev za izboljšanje vzgojnoizobraževalnega dela. Termin sicer ne pomeni iznajdbe ampak novost, napredek in svežino. Neke vrste inovacija je tudi sprotno vpletanje aktualnih informacij v pouk oz. njegova aktualizacija. Da je ta še posebej potrebna prav pri našem predmetu ni treba še posebej utemeljevati, saj obravnavamo geografsko stvarnost okrog nas, ki je podvržena neprestanemu spreminjanju. Aktualnost pouka geo-

grafije pa je tudi ena od garancij za večanje interesa učencev. V tem sestavku obravnavamo zlasti problem uporabe inovacij, ki niso samo plod lastne pameti, ampak jih lahko uporabimo brez omejitve ne glede na izvor in avtorja. Pri tem ne nastaja samo problem, kako priti do inovacij, ki jih je včasih celo preveč, temveč še bolj kako jih in če jih sploh uporabiti pri vsakdanjem pedagoškem delu. Gre predvsem za problem uvajanja in sprejemanja novih, boljših, zanimivejših oblik dela in postopkov v najširšem pomenu besede. Razume se, da pri tem ne izključujemo tudi lastnega inovativnega dela, ki je od vsega najdragocenejše, vendar ga je zaenkrat zelo malo in ga zaradi narave šolskega dela ne moremo niti pričakovati v kdovekako veliki meri. V tem primeru gre lahko tudi za oblike iznajditeljstva, novatorstva, ki pa so v dobesednem pomenu pri vzgoji in izobraževanju še bolj redek pojav. Bralec se bo po tem uvodu morda vprašal, zakaj je potrebno posebej razpravljati o inovacijah pri pouku geografije, ki je sam na sebi kot vsak drug pouk, dokaj ustaljena oblika dela in ki zato ne prenese posebno veliko eksperimentiranja in uvajanja nepreskušanih metod in muh enodnevnice. Tudi bojazen, da poskus z nečim novim ne uspe, je verjetno eno od ozadij pogostega odklanjanja novosti, poleg tega, da je časa še za običajni, utečeni pouk navadno premalo. Znano je, pred kakšnimi preskušnjami se znajdejo pogosto učitelji nekaterih naravoslovnih predmetov, kjer je poskus redna demonstracijska učna oblika. Lahko pa bi trdili tudi nasprotno in sicer, da je ves razvoj šolstva, odkar obstaja, prežet z inovacijami in poskusi, da bi bila pouk in vzgoja čim bolj uspešna in učinkovita. Potreba po uvajanju novosti se vsiljuje prav zaradi že omenjenih objektivnih in subjektivnih ovir in zaradi pogosto rutinske narave šolskega pedagoškega dela. Rutina je zagotovilo za čim boljši občutek lastne varnosti in samozavesti. Žal pa vodi v enoličnost in zdolgočasnost ter v prepričanje, da v poklicu ni mogoče ničesar več doseči. Tako ravnanje šolnikov je samo delno razumljivo in opravičljivo, kajti ne škoduje samo njim ampak predvsem mladini, stroki in v končni posledici tudi družbi.

Proti miselnosti, da je uvajanje novosti ogrožanje suverenosti učiteljev, se borijo tako šolska vodstva, pedagoški strokovnjaki in za šolstvo odgovorne državne ustanove. Za boljši, zanimivejši in predvsem

aktualnejši pouk pa naj bi bila odgovorna tudi znanstvena didaktika geografije na univerzah. Ta bi se morala najbolj zavedati problemov uveljavljanja posameznega predmeta in to zaradi njegovega ugleda in čim boljšega položaja v šolskih predmetnikih. Znanstvenost pa pomeni hkrati tudi neke vrste inovativnost.

Najslabše za nek šolski predmet je, če ga označimo kot nezanimivega in neživljenskega in s tem za intelektualno rast mladine nepotrebne. Pred takimi očitki ni vnaprej zaščiten noben predmet, pravzaprav noben učitelj, ki je njegovo poosebljenje. Vendar imamo včasih vtis, kot da je nekaterim "prednostnim" predmetom oziroma učiteljem, vnaprej izdana bianco menica za kakršenkoli pouk, ne glede na kvaliteto in posledice. Pri pouku geografije, ki ima tudi status nacionalnega predmeta, si tega ne smemo privoščiti, saj si hitro prislužimo črno piko, tudi neupravičeno. Problema privlačnosti geografije oziroma zemljepisa zaradi njegove narave pravzaprav ne bi smelo biti. A morda je prav tradicionalno prepričanje o apriorni zanimivosti geografskih vsebin tisto, ki rado uspava učitelja, da ne razmišlja dovolj o smotrih in ciljih, za katerimi je treba težiti, in načinih kako to doseči. Potreba po obnavljanju, dodajanju, opuščanju in spreminjanju učnih vsebin, oblik, metod in sredstev je večstransko utemeljena in je naravni proces. Končno nas v to sili bogata literatura, ki stalno poroča o brezštevilnih možnostih in inovacijah, s katerimi lahko popestrimo geografski pouk. S tem je zlahka mogoče dokazovati, da je geografski pouk bil in bo vedno moral biti sestavni in nujni del učnih vsebin za zdravo intelektualno rast mladine.

INOVACIJE PRI POUKU GEOGRAFIJE V POLPRETEKLI DOBI

V zadnjih desetletjih se je uveljavila ali pa poskušala uveljaviti vrsta novosti tako zaradi napredka tehnike kot zaradi razvoja znanosti. Nekatere med njimi so doživele po začetnem navdušenju kmalu pozabljenje, naprimer responder, čeprav je bil plod prizadevanja za hitrejšo pridobivanje informacij o znanju učencev in je bil v tem pogledu vsekakor zanimiv poskus. Morda pa je bil le glasnik računalniške tehnike, ki bi zlasti pri pouku geografije lahko

pomenila pomembno tehnično izboljšavo in pripomoček. Z njo je že danes v trenutku mogoče priti do najrazličnejše ilustrativne, tekstovne ali numerične informacije in tudi do njegove grafične in kartografske upodobitve. Še včeraj nekaj povsem iluzornega bo jutri mogoče s pritiskom na gumb. Tudi barvne slike je že mogoče shranjevati v računalniku v poljubnem številu in jih v poljubni velikosti projicirati na ekranu ali na steni. Že prej se je pojavil grafoskop, ki so mu nekateri sicer obetali popolno premoč nad tablo, ki da sploh ne bo več potrebna.

Če bi reducirali vsa pričakovanja geografije na zmogljivosti tehnike, potem bi se bilo mogoče upravičeno vprašati ali bo pouk geografije še potreben? Če pa vzamemo računalnik samo kot pripomoček, ki ne more zamenjati žive besede in človeških možganov, potem se tudi te inovacije ni bati, da bi ukinila svojega iznajditelja. Vedno bolj pa se zmanjšuje uporaba episkopov, ki bodo povsem odslužili, ko bo vsakomur omogočena tudi izdelava barvnih prosojnic, kot je to sedaj že s črnobelimi prosojnicami.

Nekatere inovacije bi bilo mogoče imenovati tudi psevdoinovacije ali obnovljene inovacije, če gre za učne metode in oblike, ki so bile znane že prej, a se zaradi različnih vzrokov znova pojavijo v programih šolskega dela. Iz tujih poročil povzemamo, da se bomo verjetno tudi pri nas še zavedli pomena nekaterih od njih, ki jih danes zanemarjamo. To je naprimer risanje pri pouku zemljepisa, pogostejša raba topografskih kart in izdelovanje modelov. To pa je najtesneje povezano s sodobno postavitvijo učnih ciljev, kakor jo poznajo marsikje po svetu. Razmeroma pogostejše so inovacije pri uporabi tehničnih sredstev oziroma pripomočkov pri pouku v primerjavi z inovacijami v vsebinskem in metodičnem smislu. Med slednje, didaktične inovacije spadajo naprimer programirani in polprogramirani pouk, naravoslovni dnevi, raziskovalni tabori in raziskovalne naloge ter nekatere druge oblike pouka. Tudi zanje velja, da so se različno uspešno uveljavile v polpretekli dobi, ali pa imajo le drugoten pomen pri vsakodnevem delu. Inovacijo pomenijo tudi moderna psihološko-pedagoška izhodišča, iz katerih bi morali bolj dosledno izhajati pri določanju učnih načrtov in pri pouku sploh, zlasti upoštevanje hierarhije in taksonomije vzgojno-izobraževalnih smotrov oziroma ciljev, ki jih najdemo sedaj že v vsaki

sodobni didaktiki geografije (prim. (Marentič-Požarnik, 1976, M. Seger, 1982, H. Haubrich, 1984). Smotri in cilji naših učnih načrtov so v tem pogledu žal še preveč pomanjkljivo oblikovani. Poudarjanje pomena teh ciljev v literaturi je znak, da še vedno traja proces njihovega uveljavljanja v vzgojno-izobraževalnem delu, ne samo pri nas ampak tudi v tujini. Zanimivo je, da ta proces traja že polnih trideset let, odkar je Benjamin S. Bloom (1956) v ZDA izdal svojo znamenito taksonomijo vzgojno-izobraževalnih ciljev.

INOVACIJE PRI POUKU GEOGRAFIJE DANES IN NJIHOV POMEN

Inovacija pomeni za posameznika izziv, ki se mu lahko odzove ali pa tudi ne. V mnogih primerih je lahko tudi njen avtor, pri čemer je njena uporaba takoj zagotovljena, vsaj v enem primeru. Primerov uvajanja originalnih inovacij pri nas sicer ni veliko, a vendar so. Vključevanje kraških jam v pouk v naravnem okolju je vsekakor svojevrstna inovacija. Preglejmo nekaj primerov novejših inovacij pri pouku geografije:

a. Učnotehnološke inovacije: uporaba računalniške tehnike (geografski testi, geografske igre), TV tehnika (redne TV oddaje, satelitska TV, lastno TV snemanje), črno bele in barvne prosojnice.

b. Metodološke inovacije: uvajanje terenskih raziskovalnih metod z uporabo merilnih inštrumentov in pripomočkov v šolski pouk, ustanavljanje šolskih geografskih opazovalnic.

c. Didaktične inovacije: predelani ali novi učni načrti z doslednejšim upoštevanjem izsledkov geografskem pedagoške in psihološke znanosti in prakse.

d. Metodične inovacije: igranje vlog, projekti, naravoslovni dnevi.

e. Inovacije v prostovoljnih in izvenšolskih dejavnostih: raziskovalne naloge, raziskovalni tabori.

f. Inovacije v učbenikih in učnih pripomočkih: izboljšanje tekstov, boljše ilustracije, izboljšana tehnična ureditev, učbeniški kompleti.

g. Inovacije v izobraževanju bodočih učiteljev in v permanentnem izobraževanju: mikropouk, Ilesičevi dnevi, seminarji na terenu itd.

h. Obnovljene metode in oblike šolskega dela: modeliranje, risanje kart, čitanje in uporaba kart.

PROBLEM UVAJANJA IN UPORABE INOVACIJ PRI GEOGRAFSKEM POUKU

Problem uveljavljanja novega v šoli smo nakazali že v uvodu. Iz načelnega nasprotovanja novostim nastane tudi odklanjanje literature, ki jo vendarle imamo nekaj na razpolago. Tako se krog zapre in zaprt je lahko še bolj, če permanentnemu izobraževanju niso naklonjena tudi vodstva šol. Če lahko sodimo iz udeležbe na seminarjih permanentnega izobraževanja je pri nas žal še nekaj vodstev šol, ki svojim učiteljem zemljepisa tega ne omogočajo.

Zanimivo je poročilo M. Segerja iz celovške univerze, objavljeno v *Klagenfurter geographische Schriften* (št. 3, 1982) o anketi, ki so jo naredili na vzorcu avstrijskih učiteljev geografije. Rezultati ankete so zaradi zelo slabega poznavanja literature, ki so ga pokazali učitelji geografije, avtorje vsekakor presenetili. Takrat je imel avstrijski učitelj geografije, pravzaprav predmeta geografija-gospodarstvo (*Geographie-Wirtschaftskunde*), zastoj na razpolago 13 revij oziroma različnih rednih gospodarskih poročil. Poleg tega je lahko kupoval 8 rednih mesečnih didaktičnih geografskih revij v nemškem jeziku ter se je lahko posluževal številnih didaktičnih priročnikov. Anketiranci so poznali v poprečju komaj polovico nemških didaktičnih revij, nekatere manj znane kot *Geographie heute* pa je poznalo komaj 22 %. Še precej slabši rezultat so dobili pri didaktičnih priročnikih, ki naj bi bili na knjižni polici vsakega učitelja geografije. Komaj dobrih 10 % učiteljev je bilo posestnikov te literature. To je torej podoba, ki je presenetljiva tudi za nas, če pomislimo na naše razmere v didaktični literaturi in možnosti naših učiteljev za lastno izobraževanje ter uvajanje novosti. Seger ugotavlja, da je ta anketa jasno pokazala na prepad med šolsko in univerzitetno geografijo, zaradi česar si je slednja postavila konkretniji program permanentnega izobraževanja (*Lehrerfortbildung*). Zdi se torej, da naša prizadevanja za permanentno izobraževanje učiteljev geografije v primerjavi z dogajanjem v sosednji Avstriji ne zamujajo zelo veliko. Podatke ankete iz sosednje države bi lahko razumeli tudi drugače češ, tudi obsežna literatura ne premakne učitelja, če on tega noče. Torej ne vsiljimo mu jo! Tu pač mora nastopiti racionalna misel in interes vrste institucij, zlasti stroke ter družbe v celoti, ki takega stanja ne more tolerirati. Toda kaj

storiti če tudi lastne literature ni dovolj, kot je primer pri nas. Najprej je treba doseči, da ne bo niti ene šole in nobenega učitelja zemljepisa oziroma geografije, ki ne bi bil naročen na Geografski obzorik. Tudi za drugo strokovno geografsko literaturo velja, da bi jo šole morale obvezno naročiti, če hočejo da se bo geograf navadil nanjo in na novosti v svoji stroki. Očitno je, da bo treba na področju permanentnega izobraževanja storiti še marsikaj, o čemer sedaj še ne razmišljamo. To pa je pomoč učiteljem pri uporabi najrazličnejših virov geografskih informacij, ki so v knjižnicah sicer videti dostopne vsakomur. V resnici pa od posameznika, ki je časovno in prostorsko vezan na delo v šoli, ki je povrhu morda še prometno oddaljena, težko pričakujemo reden stik s strokovnimi knjižnicami.

Tudi problemu uporabe tuje literature, ki je žal dostopna redkokateremu učitelju, se enostavno ne moremo ogniti, saj številne revije prinašajo zares obilo inovativnega gradiva. Zaradi jezikovnih težav je zato vpliv te literature na razvoj naše šolske geografije povsem neznaten, kar je v nasprotju s splošnimi težnjami po padanju pregraj v svetu in v Evropi posebej, tudi jezikovnih. S tem problemom se bomo morali spoprijeti z največjo resnostjo, če ne bomo želeli ostati provinca. Z našimi sedanjimi skromnimi kadrovskimi možnostmi in sedanjo organiziranostjo skoraj ni mogoče zadovoljivo pokrivati potreb po sprotnem strokovnem informiranju. Zato bo treba širiti krog dopisnikov v Geografski obzorik iz vrst učiteljev geografije, pridobivati sodelavce za didaktične raziskave, vzpostaviti tudi nekakšen sistem in bazo informacij na geografskem didaktičnem področju, posameznike in šole pa vzpodbujati, da si naročijo in uporabljajo tudi tujo literaturo. Znano je, da je najboljša informacija tista, ki je najbližje pri roki.

ZAKLJUČEK

Uvajanje novosti pri pouku slehernega predmeta, zlasti pa pri tistih, ki so najtesneje povezani z vsakdanjim življenjem in neposrednim okoljem, kot je geografija, so vedno spremljale določene težave. Učitelja lahko prevelike zahteve za uporabo inovacij resno motijo pri rednem pedagoškem delu, zlasti če mu pri tem ne priskočimo na pomoč oziroma, če ga

na to nismo navadili. Zato s permanentnim izobraževanjem lahko nadomestimo pomanjkljivosti osnovnega visokošolskega izobraževanja in vsaj deloma vzdržujemo stik z mednarodnim razvojem didaktike geografije.

Vendar pa bi v bodočnosti lahko učitelji geografije pridobivali in obnavljali znanje tudi z več samoizobraževanja ne samo s pomočjo domače literature, ki naj bi bolje odražala razvoj po svetu, ampak tudi neposredno s pomočjo tuje literature, na katero naj bi bila naročena šola ali on sam. Morebitno odklonilno stališče v tej zvezi je mogoče zavrnilo z dejstvom, da je vsako pretirano zapiranje za jezikovne in kulturne okope škodljivo, zlasti za razvoj šolstva in znanosti. Tako kot za znanstveno literaturo ne sme biti nobenih pregraj bi moralo veljati tudi za didaktično.

Neposredno uporabo tuje didaktične literature je treba priporočati toliko časa, dokler ne bi našli načina za hitrejšo prevajanje tujih tekstov v naše jezike. Morda je to stvar prihodnjega skupnega življenja v Evropi, ko bomo lahko hitreje obveščeni tudi o strokovnih in ne samo o modnih zadevah v tujini. Le tako lahko pričakujemo, da bo učitelj geografije oziroma zemljepisa neprisiljeno razmišljal o novostih, ki bi jih bilo zanimivo od časa do časa poskusiti pri pouku. Prav vzpodbuda, ki ne prihaja samo od zgoraj, je morebiti način, ki bo tudi pripomogel k napredku geografskega pouka. Kajti ni se mogoče zlahka obraniti sugestivnosti in informativnosti zanimive in dobro ilustrirane geografske didaktične revije.

Boardman, D., 1986. *Handbook for Geography Teachers. The Geographical Association. Sheffield.*

Böhn, D., 1988. *Allgemeine und/oder Regionale Geographie. Geographie Praxis, Juli/August, 7/8 1988, Westermann. Braunschweig.*

Haubrich, H. et al., 1988. *Didaktik der Geographie konkret. Oldenbourg. München.*

Kunaver, J., 1989. *Didaktika geografije, včeraj, danes in jutri. Dela št. 6, Geografija in aktualna vprašanja prostorskega razvoja. Oddelek za geografijo FF. Ljubljana.*

Marentič-Požarnik, B., 1976. *odernizacija pouka geografije. Zbornik 5. jugoslovanskega simpozija.*

ja o pouku geografije. Geografsko društvo Slovenije. Ljubljana, 1980.
Seger, M., 1982. *Zu Grundfragen der fachdidaktik*

für Geographie und Wirtschaftskunde, ein Einstieg für Lehrer. Klagenfurter geographische Schriften, H. 3. Klagenfurt.

UDK 91 : 379.825(497.12 Poljče)

UDC 91 : 379.825(497.12 Poljče)

PEDAGOŠKA DELAVNICA GEOGRAFOV V POLJČAH

Leposava Jovanič

Že nekaj let deluje Pedagoška delavnica za usposabljanje geografov v Poljčah pri Begunjah na Gorenjskem. Naslov te delavnice je: Uporaba videa pri pouku geografije.

Republiški center za obrambno usposabljanje (RCOU) v Poljčah je za to delo zelo primeren. Poleg vseh hotelskih objektov ima tudi dvorano opremljeno z več (TV) televizorji, videokasetami, kasetarji in filmsko kamero.

V letošnjih semestralnih počitnicah je prišla na vrsto ljubljanska regija. Seminar je bil 15. in 16.1.1990. leta.

Prišli smo z mešanimi občutki. Najbolj pogost razgovor je bil: Prišel sem, sicer pa nisem tehnični tip. Kaj naj le od tega odnesem?

Pa smo se vsi skupaj krepko uštel. Čeprav vemo, da teh učnih pripomočkov po šolah nimamo in večino tega znanja ne bomo mogli uporabiti, smo se kaj hitro ogreli za delo.

Sam začetek nam je zaprl sapo. Tov. Janez Godnov z Zavoda za šolstvo in mag. Slavko Brinovec, pomočnik ravnatelja kranjske gimnazije, ki sta seminar vodila, sta nas tako pomešala, da smo se med seboj do konca seminarja dodobra spoznali. Razdelila sta nas na osem skupin po 5-6 udeležencev. Nato smo se lotili učenja uporabe AV sredstev. Spolno paro smo se zagnali na učenje rokovanja z video kasetarjem: priključitev na TV sprejemnik, predvajanje kaset, iskanje posameznih kadrov, časovno programiranje snemanja. Če smo zadeli pravi gumb, so se nam oči od veselja kar zasvetile. Skepsa o seminarju se je kar razblinila.

Zelo zamudno je bilo iskanje učne teme iz AV filmov, ki niso bili prirejeni za šolski pouk. Nekateri so ure dolgo sedeli, iskali, vrteli, izbirali sekvence, debatirali in modrovali. Ni ga bilo, ki ga delo ne bi zanimalo. Vsi smo bili ves čas polno zaposleni.

S šalami in mnogo dobre volje smo se vsi zvrstili pri preiskovanju rokovanja z video kamero. Pa tudi filmske igralke niso odpovedale. Če smo vedele, da nas snemajo, smo bile nenaravne, nam je vse odpovedalo. Če pa nismo vedele, da nas snemajo, smo bile prirodne in posnetki so bili odlični. Tako smo med drugim ugotovili, da je poklic filmskega snemalca in igralke dosti težak. No, prvi posnetki so bili tehnično slabši, vendar smo se zelo radi potrudili, da so naši posnetki bili boljši in boljši.

Naloge snemanja z video kamero so bile: posneti prihod v Dom RCOU, sprejem v recepciji, intervju z direktorjem Doma, interierji, zunanost Doma, delo posameznih skupin in intervju z vodji skupin.

Končno smo pripravili osem učnih priprav z inserti iz izbranih videokaset. Rešitve so bile različno posrečene. Mnoge so žele odobravanje in ploskanje avditorija ob predstavitvi kot n. pr.: Nastanek Jadranske kotline, Površje južne Evrope - vetrovi, Gozdarstvo Jugoslavije, SZ Afrika - Maroko. Tudi novinarji in fotoreporterji so želi odobravanje.

Zaradi prezaposlenosti in megle nega vremena si nismo utegnili ogledati okolice Poljč. Vendar očesu geografa ne uide kaj dosti. V Begunjah in okolici smo opazili spremembe, nekaj turističnih objektov, trgovine, urejene domove in še kaj.

Ta seminar me je strokovno in čustveno obogatil. Ugotovila sem, da so moje kolegice in kolegi geografi imenitni ljudje. Ob takem spoznanju je človeku toplo pri srcu. Poleg tega sem v celoti izgubila strah pred uporabo tehničnih sredstev. Zdaj mi tozadevne stvari gredo odlično od rok.

Ta seminar je bil organizacijsko, strokovno in uporabno enkraten. Tov. Godnovu in Brinovcu se v svojem imenu in v imenu ostalih kolegov geografov zahvaljujem.